

Zwemsport

Zwemmen in georganiseerd verband, in de Zaanstreek vanaf het eind van de vorige eeuw beoefend. Het beoefenen van de zwemsport in Nederland begon in Amsterdam, waar in 1870 de eerste vereniging werd opgericht.

In de Zaanstreek waren het de heren P. Latensteijn, J. Remme en J. Ebmeijer sr., die op 7 juli 1893 Neptunus oprichtten. De eerste verenigingsactiviteiten hadden plaats in de Zaan en in het zwembad op het eiland in de Voorzaan. Het water was dikwijls zo koud dat voor de zwemmers twee badkuipen met warm water werden geplaatst om na het zwemmen enigszins bij te komen.

In 1912 werd in Zaandijk Nereus opgericht en daarna volgden De Ham in Krommenie (1924), Kroosduikers in Westzaan (1933) en Het Zwet in Wormer (1934). Verenigingen van recentere datum zijn AZVD in Assendelft en de Zaanlandse Watervrienden in Zaandam, beide uit 1954. Neptunus, aanvankelijk een herenclub, kreeg in 1927 een damesafdeling onder de naam Waterlelie en zou in 1987 met de Kroosduikers samengaan onder de naam Alliance.

Voorlopers van Nereus en Kroosduikers waren Thetis en Triton, die een kort bestaan kenden. De geschiedenis van de meeste Zaanse verenigingen is nauw verbonden met het wel en wee van de Zaanse zwembaden. Naast het bad in de Voorzaan waar [Neptunus](#) begon, speelden de open baden De Ham in Krommenie, het Zaandijkerbad in de Zaan, het Westzanerbad, de Dolphijn in Assendelft, genoemd naar een in 1834 gesloopte molen, en Het Zwet in Wormer een belangrijke rol. De baden in de Zaan sloten hun poorten in de loop van de zestiger jaren omdat het Zaanwater te vuil was geworden.

Moderne baden

Van grote betekenis voor de ontwikkeling van de zwemsport is geweest: de totstandkoming van het moderne open bad De Crommenije (Krommenie 1965), de overdekte baden Sportfondsenbad Zaanland (1940) en De Slag in Zaandam (1972), De Watering in Wormerveer (1969) en de overkapping van De Dolphijn in Assendelft (1973).

Leden van Zaanse verenigingen droegen in bestuurlijk opzicht bij tot de ontwikkeling van de zwemsport. Zo werd door [August Sabel](#), aanvankelijk secretaris van Neptunus, de kring Noord-Holland van de Koninklijke Nederlandse Zwem Bond (KNZB) opgericht. Daarnaast bekleedde hij de functies van vicevoorzitter, respectievelijk penningmeester in het bondsbestuur en was hij vele jaren lid van het Nederlands Olympisch Comité (NOC). [Harry Visser](#) (Neptunus) maakte eveneens een aantal jaren deel uit van het bondsbestuur en behoorde tot het driemanschap, dat in 1928 de Olympische Spelen in Amsterdam organiseerde. In de jaren na de Tweede Wereldoorlog speelden een belangrijke rol: J. van Oostveen, Piet de Jong (Neptunus), M.J. Eradus (Kroosduikers), Mw. B. Exalto-Schipper, D. Stam, Jan Bijleveld (Nereus), Maarten Breggeman en Paul Hoogerwerf (De Ham) en P. de Klerk (AZDV).

In sportief opzicht heeft de Zaanstreek nationaal en internationaal een aantal prominenten opgeleverd. G. Dekker (Neptunus) was de eerste Zaanse deelnemer aan de Olympische Spelen (1928, Amsterdam) en het waren vanaf 1964 veel Nereus-leden, die bekendheid kregen zoals Jan, Gerda en [Bep Weeteling](#), Dick Steijn, Tino Vet, Hanneke Loots, Marijke Zant, Jan Sikma en Toos Beumer. Olympische deelname was er in 1964 (Tokio) voor Toos Beumer (bronzen medaille) en [Jan Weeteling](#) en Bep Weeteling en in 1968 (Mexico), waar Toos Beumer en Bep Weeteling opnieuw deel van de Nederlandse afvaardiging uitmaakten. [Ada Kok](#) won twee zilveren medailles op de Olympische Spelen van 1964 en een gouden medaille op de Olympische Spelen van 1968.

In de periode 1970-1988 waren er (inter)nationale successen voor Wilma Boon, Ron Kerver en Dik Vlootman (De Ham), Anneke Eradus en Geja van der Laan (Nereus), Jacqueline Bergijk en Marcel de Natris (Kroosduikers) met als hoogtepunten nationale kampioenschappen en records alsmede deelname aan het wereldkampioenschap in Madrid (1988) van Wormerveerder Frank Vijver ('t Y, Amsterdam), die zijn sportcarrière begon en eindigde bij De Ham. In de beginjaren negentig waren Ingrid Koeman, oorspronkelijk van Het Zwet, Stan Stegeling en Ronald Sloeserweij, beiden oorspronkelijk Kroosduikers en later uitkomend voor de Dolfijn in Amsterdam op nationaal niveau de best presterende Zaankanters.

Olympische Spelen

Ronald Sloeserweij was lid van de Nederlandse A-selectie. Een speciale vermelding verdienen Chris de Groen, oorspronkelijk De Ham, later Kroosduikers, die meerdere keren uitkwam op wereldkampioenschappen en Olympische Spelen voor gehandicapten, waar hij onder meer een wereldrecord op de 100 meter vrije slag vestigde. En Tini Jonker (Kroosduikers) die tussen 1947 en 1951 furore maakte als marathonzwemster (2x Alkmaar-Zaandam, Zandvoort-Heemskerk en Zandvoort-Noordwijk) en die een poging om Het Kanaal over te steken door slecht weer moest staken.

Gedurende enkele jaren kende de Zaanstreek een zogenaamde 'startgemeenschap', die onder de naam Zaanse Zwemselectie (ZZS) in wedstrijden uitkwam. Afgezien van de Ham maakten alle verenigingen hier tijdelijk deel van uit. In ZSS-verband werd ook kunstzwemmen, een vorm van waterballet, beoefend. Nadat de ZZS werd opgeheven hebben Neptunus en Kroosduikers deze tak van zwemsport voortgezet onder de naam De Zaanse Zwierige Synchronettes. Na de fusie ging Alliance als enige in de Zaanstreek met kunstzwemmen door, het speelt ook landelijk een vooraanstaande rol.

Een aparte status in de Zaanse zwemwereld wordt ingenomen door de Zaanlandse Watervrienden. Als enige vereniging mag zij zich bezig houden met het lesgeven voor het A- en B-diploma alsmede de zwemvaardigheids-diploma's. Bovendien onderscheidt zij zich door behalve voor de KNZB ook uit te komen voor de Nederlandse Culturele Sportbond, waar een vooraanstaande positie wordt ingenomen.

De **Onderwatersport** wordt in de streek bedreven door een tweetal duikteams; De Walvis en Murene. De Zaanse Reddings Brigade (1920) vormt de organisatie die zich volledig heeft toegelegd op reddend zwemmen en die daarmee de Zaanse gemeenschap al meer dan 70 jaar dient.

Zie ook: [Waterpolo](#)

P. Hoogerwerf

[sport](#)

From:
<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:
<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=zwemsport>

Last update: **2020/09/07 12:07**

